

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Nova stranka.

(Iz peresa osivelega rodoljuba.)

Nova stranka med brati je ustanovljena! Po mojem prepričanju so ustanovitelji nove stranke grobokopi slovenskega naroda na Štajerskem, toda taka očitanja med živimi nimajo nobenega uspeha in tudi ne najdejo vernih ušes! Pustimo torej to, o tem naj sodi zgodovina. Z dejstvom, da je nova stranka tukaj, moramo odeslej računati, ter se pripravljati tudi na boj z novo „narodno“ stranko.

Na katerem polju se bo vršil boj z novo stranko? Morda na narodnem, ker si je nadjala naslov „narodna“ stranka? S tem naslovom hoče očitno povdarjati svoje narodno-stališče nasproti narodnemu stališču dosedaj složnih štajerskih Slovencev! Toda v čem se razločuje to dvojno stališče? Zelo pazno sem prečital programno knjižico nove stranke „Štajerski Slovenci, kaj hočemo!“ in tudi poročila o ustanovnem shodu v Celju, toda niti ene razlike nisem našel med dosedanjim narodnim programom složnih Slovencev in pa nove stranke! Niti ene izvirne misli o narodnem programu, ampak vse le kopija (odtis) onega narodnega programa, kakor ga razglasa „Slov. Gosp.“ in „Domovina“ že leta in leta! Zaradi narodnega programa se torej gotovo nova stranka ni ustanovila, kajti sicer bi vendar morala priti z novimi rešilnimi idejami (mislimi) glede narodnega vprašanja. V tem oziru tudi gotovo ni bila potrebna nova stranka, kajti program je že bil tukaj, samo delavcev ter izvršiteljev programa še je vedno premajhno število.

Ali se bo boj vršil na gospodarskem polju? Tudi v tem oziru nam program „čistih“ ali „narodnih“

ne podaja popolnoma nič novega. Vse, kar se je že tisočkrat govorilo po shodih in pisalo po listih, vse to je suženjsko natisnjeno zopet v knjižici. Sicer pa se bo nova stranka itak bolj brigala za meščanske stamove, kakor je že ustanovni shod po svojih udeležencih pokazal in kakor je namignil tudi dr. Kukovec v svojem govoru, ko je rekel, da bodo kmete „prijemali za nčesa“, če bodo izgovarjali novi stranki neljube nazore, in na tem polju bo stranka morala hote ali ne hote hoditi roko v roki tudi z drugače mislečimi. Dvojno polje torej ostane za novo stranko, kjer bo lahko izvrševala svoje rabeljsko delo, to je polje za boj proti veri in proti osebam.

Kar se tiče verskega boja, hodili bodo „po ovinkih“, kakor je napovedal dr. Kukovec na ustanovnem shodu. Kakor tibotapei previdno bodo hodili okoli ter vlivali sovraštvo proti veri in cerkvi v srca našega ljudstva z lažljivimi novicami, z napadi na duhovnike, z leposlovnim berilom, s bujskanjem pri mladini itd. Dobro poznamo ta pota „po ovinkih“! In če bomo branili vero in cerkev, potem bomo mi isti, ki vlačijo vero in cerkev v politiko, kajti oni bodo hodili „po ovinkih“ in ne bodo rekli naravnost, da so proti veri in cerkvi!

In boj proti osebam?! Tega boja niti ne tajijo! „Vse, kar je gujilo“, hočejo odstraniti! Kar bi bil pri njih, ako bi vedel, da je njihov boj res proti gujilobi naperjen! Toda mnogo sem že videl in skusil, zato mi naj bo dovoljeno to prerokovanje: Ne bode se bil boj proti osebam zaradi tega, ker je kaj gujilega na njihovem delovanju, ampak da si osigurajo mesta pri kreditnih, družabnih, političnih in drugih društvih, skratka, da zadostijo svojim

žepom in svoji častihlepnosti. Tudi o tem bo zgodovina govorila!

Ne cincajmo in ne odlagajmo z odločnim nastopom proti novi stranki! Za tak nastop pa je tudi nam treba organizacije. Mladi mečje na delo, mi stari gremo za vami!

Kmet in meščan.

V zadnjem času se je v naši državi zelo poostrišlo razmerje med kmetom in meščanom, ali pravzaprav med težnjami kmetov in meščanov; kajti kakšnega osebnega ali stanovskega nasprotja ni, in če govorimo kratkoma o takem nasprotju med kmetom in meščanom, mislimo pri tem le na težnje in zahteve kmetov ter meščanov. Povod temu, da se je poostrišlo razmerje med kmetom in meščanom, je dalo — meso.

Mesarji po mestih so meso zelo podražili. Kilo mesa stane po nekaterih večjih mestih do 2 40 K. Ker pa je po velikih mestih glavni živež za vse (tudi delavsko) ljudstvo kruh in meso, za to so zagnale vsi meščanske stranke vpitje: Dajte nam ceno meso! Mesarji odgovarjajo, da ne morejo dati mesa po nižji ceni, ker je živina preveč draga. In sedaj zahtevajo mesarji in meščani skupno, naj se pritise cena naši živini navzdol, in sicer s tem, da se odprejo meje za srbsko in romunsko živino, da se zabrani izvoz avstrijske živine v Nemčijo in da se dovoli uvažati v Avstrijo tudi argentinsko meso!

Zahteva meščanov je zlovoljen napad na koristi našega kmeta, katerega je treba z vso odločnostjo zavrniti! Meščanska zahteva bi bila samo tedaj opravičena, ako bi naši kmetje nastavliali živini oderniško visoke cene! Temu pa ni tako! Izračunano je od živinorejskih veččakov, da kmet ne preda živine (volov) pod škodo, ako je prodal za 80 h po 1 kg žive vage. Še le, kar je nad 80 h, to je zaslužek kmetov! In kmet bi moral imeti za-

LISTEK.

Ovadu h.

Zadnja vojska na Balkanu, v kateri je Avstrija zasedla Bosno in Hercegovino, zanimala je kakor vsaka radovedne ljudi, vzlasti tudi naše slovensko ljudstvo, ki je bilo bojnemu polju zelo blizu. Tudi se je mnogo slovenskih sinov v teh bojih borilo za cesarja in odlikovalo s posebnim junaštvom.

Tudi kmetje imajo v vojskinih časih mnogo govorjenja o vojski. Ker pa splošno le malo berejo časnike, zato tudi niso prav poučeni o raznih bitkah in drugih važnih vojskinih dogodkih. Ako se pridruži takemu zborovanju slovenskih kmetov, čuditi se moraš, kako bistroumno govorijo o vojskinih dogodkih in razpravljajo razne spletke, o kakoršnih se niti ne sanja poveljnikom vojske in ne samim vojskujočim se vladarjem. Kedaj da Rus pritise svoje milijone proti jugu, kako bo Lah spravil svoje čete čez morje, kaj bo Nemec počel, ali bo gledal, ali se bo tudi vdaril, vse to se reši v kratkem času in brez posebnih težav v takem zboru kmečkih modrijanov.

Tudi v Novem selu so ljudje težko pričakovali novic iz bojišča. Može so težko pričakovali starega Primoža, ki jim je donášal pošte iz bližnjega mesta. Ta seveda je bil tega posebno vesel in je tudi po svoje rad spolnoval to svojo dolžnost. Može pa je bil trmast in naj so pisali listi, kar so hoteli, njegova je morala veljati, da se Rusi in Prusi in tudi še Laha po vrhu naši ne bojé in da bo končno

vse premagal naš cesar. Bi je Primož, kakor se vidi, moč stare korenine in zvest domoljub.

V nedeljah zvečer so bili večinoma kmetje iz vasi zbrani pri Primožu, ki je vzlasti ob takih prilikah potegnil več vina, kakor sicer. Baselo je imel večjidel cel večer Primož sam. Gorje mu, kedor bi mu bil kaj ugovarjal. Posebno piko je imel Primož na gospoda učitelja, kateri je večkrat kaj popravljaj Primoževo modrost.

„Eh kaj bote vi mladiči, vi vse najboljše razumete, a kadar pride do resnice, si nič ne upate“, odgovarjal mu je Primož.

„No pa vi vse veste, ki časnike raznašate“, rekel je učitelj.

„Kaj raznašam, jaz jih tudi berem“, hudoval se je Primož, „in tam stoji to, kar pripovedujem, črno na belem; kar pa je pisano, to je pisano in je gotova resnica. Bodete videli, možje, ne bo šlo vse tako gladko, kakor se misli. Govori se celo, da se tudi po naši deželi že semintje prikazujejo ovaduh, ki rišejo ceste in hribe in prelaze. Pravijo, da prihajajo sem od laške strani.“

„Sveda, vam pa vsak posebej piše, kedaj in po kaj da pride“, posreže mu v besedo domači učitelj.

„Kaj bote vi mene popravljali, gospod učitelj? Kje ste še vi bili, ko sem jaz že ljubljanske gospode, ki so k nam prišli, vgnal v kočji reg. Saj sem že pravil, kako so moški prišli z raznimi papirji, mapami in bukvi, da bi preiskovali naše gorovje. Vse so imeli popisano, vsako pot so imeli na papirju, a v resnici sem jim pa moral le jaz

vse pokazati, sicer bi še ne bili znali nazaj domov. Ha ha ha!“

S takim zadovoljnim krohotaanjem je Primož vselej končal tako svoje pripovedovanje, izpil iz kozarca vino, našgal pipe, na katero je med govorom pozabil v svoji gorečnosti, ter prav krepko spuščal dim pred sebe v zrak.

Tako so se kratkočasili prijatelji pri Primožu mnogo nedelj.

Nekega dne pa se je moralo zgoditi nekaj posebnega. Primož prišel je iz mesta domov ves zamišljen. Nekaj ljudi ga je že čakalo zaradi pisem, ki so jih pričakovali, toda Primož danes ne zna domov ali ka-li?

On namreč se ne zmeni za svojo hišo ter jo naravnost maha proti županovi. Tega on poprej skoro nikoli ni storil. Ko pride tja v županijo, nikogar ne pozdravi ter zamišljen vpraša, kje da je župan.

„Na njivi je in pšenice naklada“, odgovori gospodinja.

„Pošljite brzo ponj, zakaj precej moram z njim govoriti.“

Župan pride in Primož posebno resno reče županu:

„Rad bi z Vami nekaj posebnega govoril na samem.“

„No, kaj bo takega?“ vpraša župan ter pelje Primoža v svojo pisarno.

„Oče župan, v našem kraju se je prikazal — ovaduh.“

„Ej, pojdite, Primož, kaj hoče ovaduh delati pri nas.“